

**ВАРНЕНСКИ СВОБОДЕН УНИВЕРСИТЕТ „ЧЕРНОРИЗЕЦ
ХРАБЪР”**
ФАКУЛТЕТ „МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА И АДМИНИСТРАЦИЯ”
КАТЕДРА „АДМИНИСТРАЦИЯ, УПРАВЛЕНИЕ И ПОЛИТИЧЕСКИ НАУКИ”

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Даниела Костадинова Михалева, Варненски свободен университет “Черноризец Храбър“, факултет „Международна икономика и администрация“, Професионално направление „Администрация и управление“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

Относно: Дисертационен труд за придобиване на научна степен „доктор на науките” по професионално направление 3.7 “Администрация и управление”, докторска програма “Организация и управление извън сферата на материалното производство” на ВСУ „Черноризец Храбър“

Автор на дисертационния труд: д-р Ева Хомач – Пежецка

Тема на дисертационния труд: „Управленски инструменти за повишаване на стойността и конкурентоспособността на фармацевтичните компании, действащи в условията на глобализация”

Основание за представяне на становището: Участие в състава на Научно жури по защита на дисертационен труд за присъждане на научна степен "доктор на науките" съгласно Заповед № 388 от 19.06.2023 г. на Ректора на ВСУ “Черноризец Храбър“.

1. Обща характеристика на дисертационния труд

Авторът на дисертационния труд д-р Ева Хомач – Пежецка е родена на 20.10.1973 г. в град Сулечин, Полша. Завършила е Шчечинския университет през 2001 г. със специалност „Администрация, мениджмънт, политически науки и маркетинг“. През 2004 г. завършва докторска програма към факултет по Икономика и мениджмънт. През 2009 г. завършва докторската си програма по икономически науки към същия факултет, а през 2011 г. придобива и магистърска степен по счетоводство. Има богат опит като мениджър в различни бизнес и консултантски предприятия от 1998 г. до сега.

Представеният научен труд е с обем от 407 страници се състои от въведение, пет глави, заключение и библиография. Съдържанието на разделите е разпределено в

отделни параграфи, като в края на всеки раздел са направени конкретни обобщения, изводи. Основният текст съдържа 11 таблици и 58 фигури. Списъкът със справочна литература се състои от 259 заглавия на български, английски и полски език. Това дава основание да се допусне, че авторът притежава конкретни теоретични и практически познания в разглежданата проблематика и дисертационния труд представлява самостоятелно научно изследване.

Авторът е насочил своето внимание към актуални и интересни от изследователска гледна точка и значими за практиката проблеми, отнасящи се до необходимостта да се подобри качеството на управленските процеси в светлината на нарастващите предизвикателства на глобализацията. По-конкретно това се отнася до правилното определяне на носителите на корпоративна стойност, както и до избора на подходящи управленски инструменти, влияещи върху стойността и конкурентоспособността на предприятията. На високоспециализираният пазар, какъвто е фармацевтичният, компаниите водят своята конкурентна борба с останалите фирми в бранша. Необходимостта от изследване на конкурентния потенциал става все важно в днешно време, тъй като познаването на неговите основни компоненти и тяхната степен на развитие в дадена фирма ще определи бъдещата посока на дейността на фирмата.

Безспорно функционирането на фармацевтичният сектор е изключително важно за функционирането и развитието на икономиката и обществото - както в национален, така и в международен план. Този сектор е силно повлиян от процесите на глобализация на пазара, което обосновава насочеността на научните изследвания на докторанта в посоката, приета в представеното изследване.

Въприетата структура на разработката е обусловена от поставените цели и задачи, които определят по подходящ начин логическия план за провеждане на задълбочено проучване, оценяване и анализиране, с цел развиване на теоретически и методологически постановки и получаване на значими практико-приложни резултати.

Основната изследователска теза на дисертационния труд е ориентирана към управлението, насочено към повишаване на стойността и конкурентоспособността на фармацевтичните предприятия в контекста на глобализацията в дългосрочен план, изисква идентифициране на носителите на разходи и конкурентоспособност, както и избор на подходящи инструменти за подпомагане на процесите на управление. С оглед на носителите на стойност и управленските инструменти, използвани в управленската практика, са идентифицирани ключовите от тях, въз основа на които са формулирани насоки за развитие на предприятията във връзка с вземането на управленски решения,

които да осигурят нарастване на тяхната стойност и укрепване на позициите им сред конкурентите.

Безспорно правната реалност често е изправена пред материалните ограничения на възможностите за изпълнение на нормативната рамка, Това от своя страна създава пространство за търсене на инструменти за подкрепа на управлението, които, да се впишат в системата на функциониране на предприятията от фармацевтичния сектор, ще повишат ефективността на изпълнението на дейностите, насочени към повишаване на стойността и конкурентоспособността. Описаните правните решения, които трябва да бъдат приети, обосновават необходимостта от практическо признаване на системата на предприятията в сравнение с методите, използвани в практиката им за подпомагане на процесите на управление и получените ефекти на добавена стойност.

Важен елемент от представеното изследване е анализът на предизвикателствата пред управлението на съвременните фармацевтични предприятия - с особен акцент върху темата за иновационната ориентация и позиционирането на управлението на стойността в това измерение, като идея за ефективно действие и засилване на конкурентоспособността на фармацевтичните предприятия в условията на глобализация, както и на максимизирането на стойността като цел на управлението на съвременните предприятия. Получените резултати могат да бъдат използвани в процеса на определяне на ключовите управленски инструменти, които повишават стойността и конкурентоспособността на изследваните фармацевтични компании. Извършен е анализ на влиянието на носителите на стойност от финансово естество върху получените резултати за стойността, заедно с инструментите за управление, влияещи върху тези фактори. Изследвана е степента на корелация на влиянието на отделните фактори, определящи развитието на предприятията и укрепването на тяхната стойност и конкурентоспособност, както и влиянието на управленските инструменти върху формирането на носителите на стойност, което ясно показва обосноваването на използването в стопанската практика на система от инструменти, която ще позволи формирането на всички считани за важни носители на стойност, което е важен извод. Синтезирано е въздействието на инструментите за управление върху формирането на резултата върху пазарната стойност и е синтезирано въздействието на инструментите за управление върху формирането на резултата върху пазарната цена на акциите на фармацевтичните компании. Формулирани са показатели (във връзка с носителите на стойност) и е направена емпирична оценка на тяхното изпълнение, както и на въздействието на инструментите за подкрепа на управлението върху този резултат.

Авторът на дисертационното изследване демонстрира много добро познаване на изследвания проблем. Използването на описаната литература свидетелства за уменията му критично да анализира теоретични концепции и практически подходи, да систематизира основни идеи и да разкрива перспективи за бъдещи изследвания и практически приложения.

2. Анализ и оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд

Несъмнено разгледаната от дисертанта проблематика е с голяма научна и практическа насоченост. Внимателния прочит на труда дава основание да се заключи, че авторът е изпълнил поставените задачи, дефинирани в увода на изследването, посредством които постига конкретни научни, научно-приложни и приложни резултати, от които като по-съществени могат да се открият:

Изследването предлага практически механизъм за определяне на ключовите фактори за стойността на фармацевтичните компании - свързани с финансовата сфера на измерване - за да се гарантира, че те могат да бъдат допълнително съпоставени с резултатите от пазарните параметри на мерките за стойност и да се установят ключовите управленски инструменти, допринасящи за създаването на най-добрите резултати по отношение на стойността

Изследването допринася за запълване на теоретичните празноти в областта на въпросите на управлението на стойността на предприятието. Разгледани са управленски инициативи и методи, използвани в управленската практика на предприятията, което дава основа за по-нататъшна оценка на значението на отделните носители на ценности и тяхната връзка с методите, подпомагащи управленските процеси.

Обоснован и концептуализиран е предложения нов инструментариум за оценка на ефектите върху дейността в съответствие с цикъла от оперативни събития, формиращи цикъла на стойността и конкурентоспособността, както и формулата за подкрепа на управлението, насочено към укрепване на стойността и конкурентоспособността на фармацевтичните предприятия.

Положително следва да бъде оценен предложеният от дисертанта модел за оценка на управленските практики на фармацевтичните компании и на факторите, които повишават тяхната конкурентоспособност, реализирано чрез авторската формула за оценка на въздействието върху дейностите според цикъла от оперативни събития,

които формират цикъла на стойността и конкурентоспособността, както и чрез формулата за подпомагане на управлението, насочено към повишаване на стойността и конкурентоспособността на фармацевтичните предприятия.

Изследването обобщава формалните, правните и пазарните изисквания, формиращи реалността на функционирането на предприятията от фармацевтичния сектор в Полша в условията на глобализация, и синтезира тенденциите на промените във фармацевтичния сектор. Формулирани са насоките на развитие на предприятията, функциониращи във фармацевтичния сектор в Полша в условията на глобализация, очертавайки необходимостта от ориентиране на управленските процеси към укрепване на стойността и конкурентоспособността и от използване на инструменти, подпомагащи управленските процеси в практиката.

Оригиналността на научния труд намира израз в проучване, систематизиране и доразвиване на теоретичните и практически виждания и дискусии по разглежданата проблематика. На основата на задълбочена изследователска дейност, авторът е извел научно-приложни приноси, които макар и да се нуждаят от прецизиране и редактиране, напълно съответстват и отразяват постигнатите резултати в дисертационното изследване. Като цяло приемам формулираните от автора приноси и смятам, че те отразяват постиженията на изследователския труд. Те са лично дело на дисертанта и в преобладаващата си част имат самостоятелна научноизследователска стойност.

3. Оценка на автореферата и публикациите по дисертацията

Авторефератът е в обем от 37 страници. Той представя достатъчно пълно обхвата, съдържанието и структурата на представения труд. Спазени са изискванията за съответствие на автореферата на дисертационното изследване. Отразени са направените от автора изследвания. Накрая са представени изводи и приноси на дисертанта. Автореферата е оформен коректно и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ.

Основните научни положения, изводи и предложения, формулирани според резултатите от изследването, са отразени в 45 разработки, от които 2 монографии на автора, 2 колективни монографии, 15 глави в монографии, 26 статии в научни издания на Полша и България. Публикациите по дисертационния труд позволяват да се придобие цялостна представа за получените резултати и осигуряват необходимата публичност на изследването и авторските претенции.

4. Заключение

Представеният за защита дисертационен труд има характер на завършено научно изследване. Демонстрираните висока теоретична подготвеност и аналитични способности са позволили на автора на разработи добросъвестно едно комплексно дисертационно изследване, което има не само теоретична, но и практическа значимост и полезност. Основните резултати, изводи и препоръки, които са представени за защита, са получени от автора самостоятелно и са изложени в научни публикации.

Изложеното ми дава основание да приема дисертационния труд за завършен, и че притежава необходимите достойнства и напълно отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и Правилника за неговото приложение.

Давам положителна оценка на дисертационния труд и предлагам на членовете на уважаемото научно жури да гласуват „за“ присъждане на научна степен „доктор на науките“, професионално направление 3.7 „Администрация и управление“, докторска програма “Организация и управление извън сферата на материалното производство“ на д-р Ева Хомач-Пежецка.

Автор на становището:

09.08.2023 г.

доц.д-р Даниела Михалева